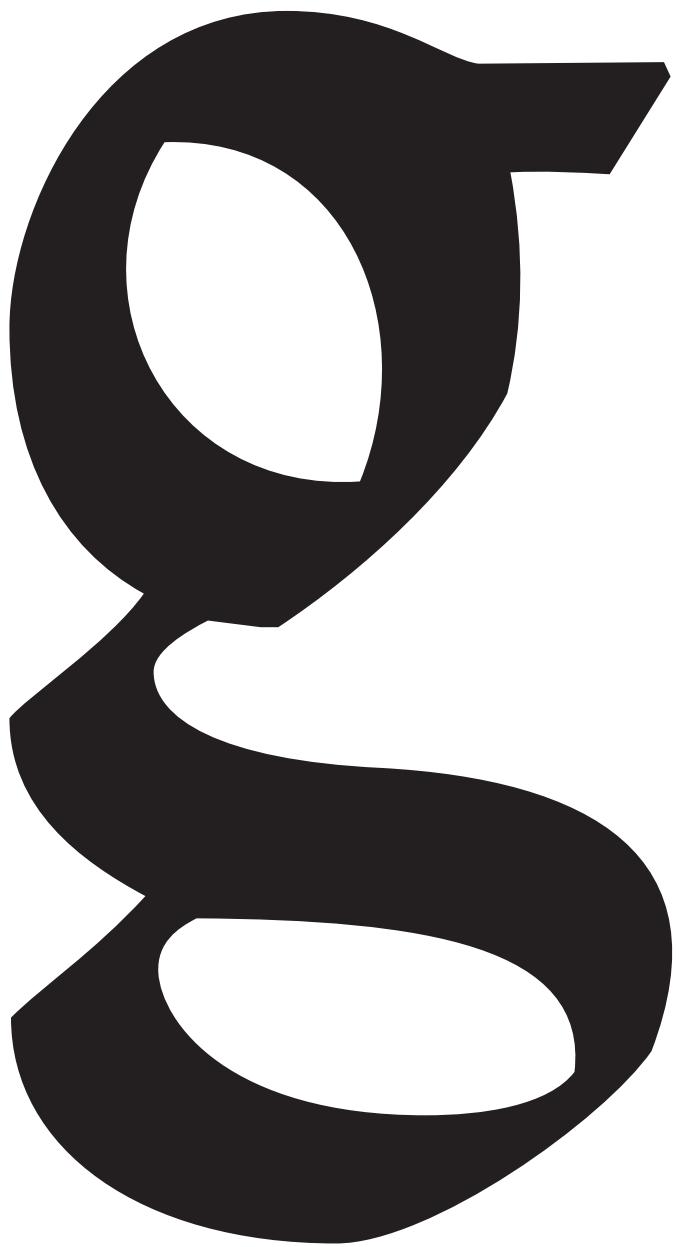
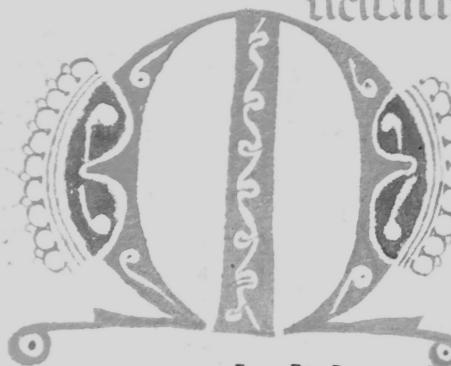

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

SWEYNHEYM & PANNARTZ 'SUBIACO' PROTO-ROMAN 120R
KONRAD SWEYNHEYM & ARNOLD PANNARTZ
SUBIACO 1465

Lactantij firmarii de divinis institutionibus
adūsus gētes lib pīm? Qūta sit i fūt līgūcō
ueritatis. Et q̄ nec sū religiōc sapiā nec sū sapiā
sū probanda religio. Cogitā pīm?

AGNO & excellēti īgenio nīri quom se doctrinē pe-
nitus dedidissent : quicquid laboris poterat impendi:
contentis omnibus publicis & priuatis actionibus:
ad īquirēdē ueritatis studiū se contulerūt : existimā-
tes multo esse preclarus humanarū diuinarūq; rerū
īnvestigare ac scire rationē q̄ struedis opibus aut cu-
mulandis honoribus īherere : Quibus rebus quoniam fragiles terreneq;
sunt : & ad solius corporis pīnent cultum nemo melior : nemo iūstior effici
potest. Erāt quidez illi ueritatis cognitione dīnissimi quam scire tātopere
cupiuerūt : atq; ita ut eam rebus omnibus anteponeret : Nam & abiecisse
quodā res familiares suas et renūtiasse uniuersis uoluptatibus constat : ut
solā nudamq; uirtutē : nudi expedītiq; sequerent̄ : tantū apud eos uirtutis
nomen et auctoritas ualuit : ut ī ea omne summi boni premium pīdicaret .
Sed neq; adepti sūt id quod uolebāt : & operā simul atq; īdustriā pdide-
rūt : quia ueritas id est archanū sūmī dei qui fecit omnia īgenio ac pīriis
sensibus nō potest compēhdī : alioquin nīhil īter deū hominēq; distaret si
cōsilia & dispositiones illius maiestatis eterne cogitatio assequeret̄ huma-
na. Quod quia fieri nō potuit ut hominī pī se ipsū īdeo diuina rostere : non
est passus hominē deus lumē sapientiē requirentem diuicius errare : ac sine
ullo laboris effectu uagari per tenebras īextricabiles : aperuit oculos eius
aliquando : & notionem ueritatis munus suū fecit : ut & humanā sapientiā
nullā esse monstraret : & errāti ac uago uiām collequendē īmortalitatis
ostēderet. Verū quoniam pauci urunt̄ hoc celesti beneficio ac munere : quod
obuoluta ī obscuro ueritas latet : eaq; uel contemtui doctis est : quia ido-
neis assertoribus eget : uel odio idoctis ob īsīta sibi austēritatē : qua naṭa
hominū prodiūis ī uīcia pati non potest : Nam quia uirtutibus amari-
tudo pīmixta ē : uīcia uero uoluptate condita sunt : illa offensi : hac deliniti:
feruntur ī pīcps : ac bonoy specie falsi mala , p bonis amplectun̄. Succur-
rēdū esse his erroribus credidi ut et docti ad uerā sapientiam dirigan̄ : et
īdocti ad uerā religionē. Que professio multo melior : utilior : gloriosior :
putanda est q̄ illa oratoria ī qua diu uersati : non ad uirtutē sed plane ad
argutā maliciā iuuenes erudiebamus. Multo q̄ppe nūc rectius de pīceptis

AGNO & excellēti īgenio nīri quom se doctrinē pe-
nitus dedidissent : quicquid laboris poterat impendi:
contentis omnibus publicis & priuatis actionibus:
ad īquirēdē ueritatis studiū se contulerut : existimā-
tes multo esse preclarus humanarū diuinarūq; rerū
īnvestigare ac scire rationē q̄ struedis opibus aut cu-

mulandis honoribus īherere : Quibus rebus quoniam fragiles terreneq;
sunt : & ad solius corporis pīnent cultum nemo melior : nemo iūstior effici
potest. Erāt quidez illi ueritatis cognitione dīnissimi quam scire tātopere
cupiuerūt : atq; ita ut eam rebus omnibus anteponeret : Nam & abiecisse
quodā res familiares suas et renūtiasse uniuersis uoluptatibus constat : ut
solā nudamq; uirtutē : nudi expedītiq; sequerent̄ : tantū apud eos uirtutis
nomen et auctoritas ualuit : ut ī ea omne summi boni premium pīdocaret.
Sed neq; adepti sūt id quod uolebāt : & operā simul atq; īdustriā pdide-
rūt : quia ueritas id est archanū sūmī dei qui fecit omnia īgenio ac pīriis
sensibus nō potest compēhdī : alioquin nīhil īter deū hominēq; distaret si
cōsilia & dispositiones illius maiestatis eterne cogitatio assequeret̄ huma-
na. Quod quia fieri nō potuit ut hominī pī se ipsū īdeo diuina rostere : non
est passus hominē deus lumē sapientiē requirentem diuicius errare : ac sine
ullo laboris effectu uagari per tenebras īextricabiles : aperuit oculos eius
aliquando : & notionem ueritatis munus suū fecit : ut & humanā sapientiā
nullā esse monstraret : & errāti ac uago uiām collequendē īmortalitatis
ostēderet. Verū quoniam pauci urunt̄ hoc celesti beneficio ac munere : quod
obuoluta ī obscuro ueritas latet : eaq; uel contemtui doctis est : quia ido-
neis assertoribus eget : uel odio idoctis ob īsīta sibi austēritatē : qua naṭa
hominū prodiūis ī uīcia pati non potest : Nam quia uirtutibus amari-
tudo pīmixta ē : uīcia uero uoluptate conta sunt : illa offensi : hac deliniti:
feruntur ī pīcps : ac bonoy specie falsi mala , p bonis amplectun̄. Succur-
rēdū esse his erroribus credidi ut et docti ad uerā sapientiam dirigan̄ : et
īdocti ad uerā religionē. Que professio multo melior : utilior : gloriosior :
putanda est q̄ illa oratoria ī qua diu uersati : non ad uirtutē sed plane ad

AGNO & excellēti īgēmō nūrī quom se doctrinē pē-
mītus dedidissent: quicquid laboris poterat īpendi:
contemtis omnībus publicīs & priuatīs actionībus:
ad īquirēdē ueritatis studiū se contulerūt: existimā-
tes multo esse preclarīus humanarū dūiūnarūq; rerū
īnvestigare ac scire rationē q̄ struēdīs opībus aut cu-

AGNO & excellēti īgēmō mīrī quom se doctrinē pē-
mītus dedidissent: quicquid laboris poterat īpendi:
contemtis omnībus publicīs & priuatīs actiōmībus:
ad īquirēdē ueritatis studiū se contulerūt: existimā-
tes multo esse preclarīus humanarū dūiūnarūq; rerū
īnvestigare ac scire rationē q̄ struēdīs opībus aut cu-

A B C D E F G H } K L M

M N O P Q R S T V X Y Z

a b c d e f g h í l m m n n

o p p q r r s ſ t u u v x y ȝ

Γ Η Ν Β Ω Δ Η Α Ρ Σ Ε Θ

A B C D E F G H I K L M M
N O P Q u R S T V X Y
Z a ā b b c ē c t c t d d e ē e f f
f i g g g ē g h h í l í m ú w û l b l
m m m m m n n n n o o p p
p p r p q q q q q q q q q q r r
r r a n s r B h B h B t t t t a u t u
u û u û u w í v x x x y & ţc. 3
y 9 r p v a d h a B s e θ l i

κλξοπρτүφχμ+θ

⋮⋮՞-

κλξοπρτүφχμ+θ

⋮⋮՞-

Non eram nescius Brute cum quae summis ingenii exquisitaque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. nam quibusdam et iis quidem non admodum indocitus totum hoc displaceat philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et iis quidem erudit Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros suscipio qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philosophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepit veritus ne movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut propemodum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis modum constituant in reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pulcher.

rimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invitus qui ab eo nos abducatur sicut laboramus quis est qui alienae modum statuat industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre demique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis inuicundus labor. is igitur est difficilis satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non invitit legant. quis enim tam mimicus paene nominis Romano est qui Ennius Medeam aut Antipam Pacuvium spernat aut reicit quod se isdem Euripiidis fabulis delectari dicit Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilius aut Andriam Terentium quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripsent Electram tamen male conversam Attili mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut inerti simae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi quidem nulli satis erudit videntur quibus nostra ignota sunt. an tamen ne in nemore nihil minus legimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene beate que vivendo a Platone disputata sunt haec explicari non placebit Latine Synephebos ego inquit potius Caecilius aut Andriam Terentium quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Attili mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut

LATIN ABBREVIATIONS

á	am
ct	ct
đ	de des dícit díctus dís dít dum und
é	em en est
h	bíc
g	ergo
í	ín íni ím ímu íre mí mín ní ním
l	ul lu
m̄	men mn mne mní mun tum
ñ	an ene
ó	on om ío odo

HISTORICAL FORMS
STYLISTIC ALTERNATES

p	par per
p̄	pro prop
þ	pu pur put
q	quíd
q̄	qua
q̄̄	quídam
q̄̄̄	que
q̄̄̄̄	qua
q̄̄̄̄̄	quo
q̄̄̄̄̄̄	quod
q̄̄̄̄̄̄̄	quodam
t̄	tío
ú	um un
&	et
ȝ	et
ȝ̄	rum
ȝ̄̄	us

CONTEXTUAL ALTERNATES

m	m
n	n
i	í
p	p
r	r
u	u

HISTORICAL LIGATURES
STANDARD LIGATURES

ct	ct
ff	ff
fi	fi
li	lí
iu	íu
ní	ní
ra	ra
ri	rí
ss	ss
ȝ	ȝ
ta	ta
ti	tí
tu	tu
uí	uí

OPENTYPE FEATURES

SWEYNHEIM & PANNARTZ 'SUBIACO' 120R [TW MA10000], PROTO-ROMAN
FIRST USED IN SUBIACO BY KONRAD SWEYNHEIM & ARNOLD PANNARTZ,
FOR AN EDITION OF DONATUS IN 1465 (NO LONGER PRESERVED) AND USED
UNTIL 1467 IN FOUR EDITIONS IN TOTAL.

TYPE DESIGN WORKSHOP WITH STUDENTS OF ANRT AT BIBLIOTECA
STATALE DEL MONUMENTO NAZIONALE DI SANTA SCOLASTICA, HELD BY
ÉMILIE RIGAUD, THOMAS HUOT-MARCHAND, AND JÉRÔME KNEBUSCH,
SUBIACO, MAY 2018.

SOURCES: *DE DIVINIS INSTITUTIONIBUS ADVERSUS GENTES*, LACTANTIUS, 1465 [ISTC IL00001000] & *DE CIVITATE DEI*, AUGUSTINUS, 1467 [ISTC IA01230000].

WORKSHOP PARTICIPANTS: ALEXIS FAUDOT, RÉMI FORTE, MORGANE PIERSON, RAFAEL RIBAS, TANGUY VANLAEYS, ROSALIE WAGNER, ISIA YUROVSKY, ELOÏSA PÉREZ, FRANCIS RAMEL.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS,
DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE
TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT ANRT, NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT
GOTICO-ANTIQUE.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2020.

VERSION: 1.1, 11 FEBRUARY 2020

ADDED GLYPHS:

JUWjkw